

- Niveli i mesëm dhe i lartë: Cilat ishin vështirësitë e mia të veçanta gjatë të mësuarit të gjuhës së dytë? Çfarë mësoja dhe si, cilat strategji i kisha/i kam? Çfarë më sjell ende vështirësi dhe si mund ta zotëroj atë? Variante: keqkuptime qesharake të paraqiten si skeç në skenë.
- Niveli i mesëm dhe i lartë: Çfarë di unë mirë në gjuhën time të parë dhe në cilat fusha kam vështirësi?
- Niveli i mesëm dhe i lartë: Dialekti dhe gjuha standarde në gjuhën e parë dhe të dytë: Ku e përdor unë dhe në çfarë forme; si është marrëdhënia ime emocionale me të dy varietetet; çfarë ndihmon për përvetësimin e gjuhës standarde (çka është e dobishme, sidomos edhe në gjuhën e parë)?
- Niveli i mesëm dhe i lartë: Të rriturit në dhe me dy gjuhë: Cilat janë përparësitë, por edhe problemet në raport me të rriturit në njëgjuhësi? – A do t'i rrit fëmijët e mi gjithashtu dygjuhësh, pse (jo)?
- Niveli i mesëm dhe i lartë: Përvojat e prindërve apo gjyshërve gjatë të shpërngulurit në një rajon të ri gjuhësor: Si u ndjetë, çfarë vështirësish kishit, si u ballafaquat me to? Për këtë qëllim mund edhe të përgatiten pyetjet kryesore për një intervistë dhe pjesë të saj të incizohen në CD.
- Niveli i lartë: Gjuhët e ndryshme kanë shpesh edhe një prestigj të ndryshëm, të lartë. Si është kjo me gjuhën tonë të parë; Çfarë përvojash kam bërë këtu?

3.4 Përdorimi i mediave elektronike në gjuhë të ndryshme

Qëllimi

Kompetenca për mediat, veçanërisht kompetenca në përdorimin e mediave elektronike numërohet si një nga aftësitë kryesore në botën e sotme. Në mjedisin shumëgjuhësh, kjo aftësi duhet të zhvillohet dhe zgjerohet natyrisht në lidhje me më shumë se një gjuhë. MGJP mund dhe duhet të përdoren këtu raste të shumëllojshme.

kl. 5–9

10–90 min.

Materiali:
kompjutera me qasje në internet
(në shkollë ose në shtëpi),
telefoni celular/smartphone.

Udhëzime:

- Mediat elektronike, që mundësojnë të përdoren në shkollë edhe në gjuhë të ndryshme, përfshijnë para së gjithash këto: kompjuteri (përpunimi i tekstit dhe modelimi; interneti për të mbledhur informacione, e-mail; rrjetet sociale (Facebook, chatrooms etj.) dhe Skype për kontakte me shkrim dhe me gojë dhe informata) telefoni celular për sms, smartphone për funksione në formën e kompjuterit.
- Në qendër të MGJP qëndron përdorimi i mediave elektronike në gjuhën e prejardhjes; përveç kësaj, këto media lejojnë të përdoren edhe në kuadër të projekteve të tjera (në këtë kapitull, për shembull, për propozimet 3.3–3.6).
- Tek dhënia e nocioneve kërkuese në internet, drejtshkrimi korrekt është me shumë rëndësi. Në rast të pasigurive duhet, së pari, të konsultohet një fjalor apo një makinë përkthimi.
- Në qoftë se nuk ka kompjutera për shfrytëzim në shkollë, detyrat duhet të jepen në atë mënyrë që të mund të përpunohen edhe në shtëpi. Në mënyrë që çdo fëmijë të ketë qasje në një kompjuter, ndoshta duhet të formohen ekipet dyshe.

Mundësitë dhe shembuj të përdorimit:

- Krijimi i një teksti (poezi, tregim) ose i një libri në gjuhën e prejardhjes në kompjuter (paraqitja e bukur, event. ilustrime, edhe pa internet e mundshme).
- Hyrje për N në përdorimin e makinave të rëndësishme të kërkimit ose burimeve të informacionit në gjuhën e prejardhjes (Wikipedia, etj); luajnë me disa shembuj.
- Marrja e informacioneve nga faqet e internetit në gjuhën e prejardhjes (p.sh. për tema historike, të bujqësisë, të poezive / përrallave etj). Planifikimi i temës duhet të bëhet së bashku me N, rezultatet e kërkimeve në internet do të duhej të integroheshin si një material mësimor.
- Përdorimi i e-mail, skype, sms për marrjen e informacionit nga vendi i prejardhjes (të afërmit, shokët/shoqet).
- Korespondencë me një klasë në vendin e prejardhjes; krahaso më poshtë 3.6.
- Eksperimente me makineritë e përkthimit (p.sh. me «përkthyesin» e integruar të Google): të jepet një tekst i shkurtër në gjuhën e vendit mikpritës, për ta përkthyer në gjuhën e prejardhjes: Çfarë është krijuar, çfarë gabimesh ka, si mund të shpjegohen etj. Të bëhet e njëjta në drejtim të kundërt.

3.5 Dialektet në gjuhën tonë dhe në gjuhët e tjera

Qëllimi

Në shumicën e gjuhëve ka përveç standardeve, apo varianteve të shkruara, edhe një numër variantesh dialektore, veçanërisht për përdorim gojor. Perceptimi i N lidhur me këtë duhet të forcohet si dhe të zgjerohen njohuritë dhe vetëdija e tyre gjuhësore.

kl. 5–9

45 min.

Materiali:
Ndoshta harta e vendit.

Rrjedha:

- Hyrja, p.sh. ashtu që M të fillojë mësimin në dialektin më të gjerë të mundshëm dhe të informojë se sot do të zhvillohet një orë mësimi në lëndën e gjuhës mbi një temë të veçantë. Për çfarë mund të bëhet fjalë?
- Diskutim: hamendësime të N, përvojat me dialektin apo dialektet në gjuhën e parë: Kush e përdor dialektin, kur dhe ku, cilat fjalë tipike në dialekt i dini (të shënohen në dërrasë të zezë) çfarë dallimesh dialektore ekzistojnë në mes rajoneve të ndryshme (të tregohen në hartën e vendit!); problemet në të kuptuar mes dialekteve të ndryshme etj.
- Detyrë për javën e ardhshme të sillen regjistrimet për dialektet (gjyshërit etj., ndoshta të incizohen nëpërmjet telefonit/skype). Ndoshta në dëgjuesat mund të gjenden prova për dëgjim në dialekt në internet (për shembull, italisht: <http://www.yougulp.it/dialetto/>): Të sillen dhe të lokalizohen në hartë vendet ku fliten të folmet dialektore.
- Vështrim në gjuhën standarde: çfarë e bën atë të ndryshojë nga dialektet, ku përdoret (për të shkruar, në lajmet televizive etj.). Ndoshta të shkruhet një tekst i shkurtër në gjuhën standarde dhe të krahasohet me dialektin. Çfarë është e vështirë në gjuhën standarde?
- Si është prestigji i dialektit në gjuhën tonë; ku dëgjohet ai; kush e përdor atë (ose jo)?